

Чайка В.В., магістрантка
спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональна студії»,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
(м. Миколаїв, Україна)
Науковий керівник: Габро І.В.,
кандидат політичних наук, доцент,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
(м. Миколаїв, Україна)

ІСЛАМСЬКИЙ ЧИННИК У ПОЛІТИЦІ КРАЇН ЄС: ПРИКЛАД ФРАНЦІЇ

Серед нових викликів, що постали перед Європейським Союзом на початку ХХІ ст., суттєвого значення набуло збільшення притоку зовнішніх мігрантів та біженців, особливо з країн Африки та Близького Сходу. Хоча від масового напливу стихійної імміграції найбільше потерпають країни «південної смуги» ЄС, найчисельнішими залишаються потоки іммігрантів до Німеччини, Великої Британії та Франції. Тому іслам, точніше весь комплекс проблем, пов'язаних з ростом кількості мусульман та спробами їх інтеграції у світські суспільства Європи, стає все більш важливим чинником розвитку як внутрішньої, так і зовнішньої політики найбільш розвинутих країн ЄС.

Ставлення урядів країн ЄС до зростання імміграції зумовлене декількома факторами, включаючи соціально-економічні, політичні та культурні. З точки зору соціально-економічних і демографічних розрахунків необхідність притока іммігрантів зумовлена тенденціями старіння населення та потребами ринку праці.

На підтримку представників етнорасових і етнорелігійних меншин розраховують переважно лівоцентристи та ліві (соціал-демократи та зелені), зацікавлені в прискоренні адаптації етнорасових меншин до суспільно-політичних систем країн перебування. Однак, значна частина іммігрантів не має права голосу на виборах. За цих умов у середовищі іммігрантів активізуються радикальні, насамперед політизовані ісламістські течії та нелегальні угруповання, діяльність яких створює суттєву загрозу внутрішній безпеці

європейських суспільств та сприяє зростанню в країнах ЄС впливу правих і націоналістичних партій та рухів.

Коли імміграція тільки почалася, іслам був досить стриманим, тому що прибулі з числа першої хвилі були зацікавлені в інтеграції більше, ніж наступні покоління: вони не збиралися повертатися на батьківщину. Зростання ролі ісламського чинника прийшлося на 90-ті рр. ХХ ст., багато у чому завдяки політиці возз'єднання родин, що суттєво збільшила кількість іммігрантів. Поява релігійного екстремізму не змусила себе довго чекати: у 1995 р. Париж потрясла серія терактів у метро, від яких постраждали більш 200 осіб.

Відносини французів з мусульманами є досить непростими. Щоб у цьому переконатися, досить відвідати іммігрантський пригород. Там уже давно сформувалося паралельне суспільство. Основна частина компактно проживаючої мусульманської діаспори розташована в околишніх департаментах Парижа. Туди, побоюючись нападів з боку жителів, не їздять ні швидка допомога, ні поліція, ні пожежні. Підсилюється радикалізація іммігрантів третього покоління, що народилися на французькій землі. Вони служать в армії й поліції, але усе більше стає

Під час президентства Ніколя Саркозі уся попередня політика мультикультуралізму була фактично визнана помилковою. Вона привела до того, що в декількох кілометрах від Парижа сьогодні розташовані невеликі міста, в яких здається, що ти потрапив на арабський Схід. Усе питання в тому, що виходячи з політики мультикультуралізму мусульманське населення живе за принципом гетто й в основному не прагне інтегруватися в європейське середовище. Навпаки, намічається тенденція ісламізації французів, що живуть пліч-о-пліч із мусульманами. Наприклад, у департаменті Ессонн близько двох тисяч корінних французів поміняли свою релігію. Щотижня в мечеті міста Іврі-Куркуронн приймають іслам кілька людей.

У глобалізованому світі неможливо зупинити потік мігрантів, які шукають гідного життя за межами своїх держав, однак, питанням залишається, чи можливо шляхом грамотної міграційної політики інтегрувати їх у нове суспільство.

Правильний шлях, на думку англійського письменника, публіциста, нейробіолога Кенана Маліка, лежить посередині. «Дискутувати треба не про різницю між політикою асиміляції й мультикультуралізмом, а про відмінність між двома різними формами першого й другого підходу. Політики повинні черпати у мультикультуралізмі його готовність до визнання реального різноманіття, але не його прагнення до формального закріплення існуючих відмінностей. Від політики асиміляції слід взяти її готовність сприймати кожного індивідуума як громадянина, але не її прагнення до формування національної ідентичності й перетворення частини населення на чужинців».

Правлячі кола європейських країн мають усвідомити те, що присутність мусульман у суспільно-політичному житті це факт, який уже відбувся і є незворотним.

Держава більше не може ігнорувати факт втрати гомогенності нації, адже колишні іммігранти вже є її повноцінними громадянами, а суспільство є етнічно змішаним. Разом з тим з'являється необхідність створення оновленої моделі політичної нації, яка не ставить етнічне, релігійне або ж расове походження людини на перше місце, – інтегративним чинником виступає громадянство.

Список використаних джерел

1. Авраменко В. Французька Республіка на міжнародній арені – від Н. Саркозі до Ф. Олланда // Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки». – 2014. № 4. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/viewFile/2561/2270
2. Буга Я. В. Перспективи інтеграції мусульман у французьке суспільство // Гілея: науковий вісник. Зб. наук. праць. Київ: ВІР УАН, 2013. Вип. 77 (10). С. 334-336.
3. Оврамець М. Проблеми інтеграції мігрантів та міжкультурного діалогу в діяльності міжнародних організацій // Дослідження світової політики. Зб. наук. праць. Київ, 2013. Вип. 4 (65). С. 105-117.